

Κωστής Κοκκινόφτας

Η ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΜΑΚΑΡΙΟΥ Γ΄

(30 χρόνια από την επίσκεψή του στην Κένυα)

Η ιστορία της Ὁρθόδοξης Ἱεραποστολῆς στήν Ἀφρική ἀνάγεται στίς ἀρχές τοῦ 20οῦ αἰώνα, ὅταν ὁ Ἀρχιμανδρίτης Νικόδημος Σαρίκας ἔθεσε τίς βάσεις γιά τή διάδοση τοῦ Εὐαγγελίου ἀνάμεσα στόν τοπικό πληθυσμό. Γνώρισε δέ ραγδαία ἀνάπτυξη μετά τήν προσχώρηση στήν Ὁρθοδοξία, τή δεκαετία τοῦ 1930, τριῶν ἐπιφανῶν ἰθαγενῶν τῆς Ἀνατολικῆς Ἀφρικῆς, τῶν Ρουβίμ Σπάρτα (μετέπειτα Ἐπισκόπου Νειλουπόλεως Χριστοφόρου), Ἀρθούρου Γκαδούνα (μετέπειτα Ἐπισκόπου Νιτρίας Γεωργίου) καί Ὁβαδία Μπασαγιακίταλο. Γιά τήν καλύτερη ὀργάνωση τῆς Ἱεραποστολῆς, τό Πατριαρχεῖο Ἀλεξανδρείας ἴδρυσε τό 1958 τή Μητρόπολη Εἰρηνουπόλεως καί ἔστειλε ὡς πρῶτο Μητροπολίτη (1958-1968), τόν μετέπειτα Πατριάρχη Ἀλεξανδρείας (1968-1986) Νικόλαο ΣΤ΄, πού βοήθησε στήν ἀνάπτυξή της.

Καθοριστικός σταθμός, ὅμως, στήν ἱστορία της ὑπῆρξε ἡ ἐπίσκεψη τοῦ προέδρου τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας (1960-1977) καί Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου (1950-1977) Μακαρίου Γ΄ στήν Κένυα, τόν Μάρτιο τοῦ 1971, καί ἡ ἐνεργός ἐμπλοκή του στό ἱεραποστολικό ἔργο τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας στήν Ἀνατολική Ἀφρική (Οὐγγάνδα, Κένυα καί Τανζανία). Ὁ Μακάριος εἶχε πληροφορηθεῖ γιά τά προβλήματα καί τίς προοπτικές της, κατά τήν ἐπίσημη ἐπίσκεψή του στήν Κένυα, τόν Ἰανουάριο τοῦ 1970. Γι΄ αὐτό καί σέ δηλώσεις του ἐξέφρασε τή συγκίνησή του ἀπό τήν ὑπαρξη χιλιάδων Ὁρθοδόξων ἰθαγενῶν καί συνάμα τή βεβαιότητά του, γιά τίς δυνατότητες τοῦ Ἑλληνισμοῦ νά συμβάλει στή διάδοση τῆς Ὁρθοδοξίας καί στήν ἀκτινοβολία τοῦ ἑλληνικοῦ πνεύματος στήν Ἀφρικανική ἤ Ἡπειρο.

Μερικούς μήνες ἀργότερα, ὁ τότε Μητροπολίτης Εἰρηνουπόλεως (1968-1972) Νικόδημος ἐπισκέφθηκε τήν Κύπρο καί συζήτησε ἐκτενῶς μέ τόν Κύπριο Ἀρχιεπίσκοπο γιά τά πρακτικά μέτρα βοήθειας, πού ἡ Ἐκκλησία τοῦ νησιοῦ μποροῦσε νά παράσχει στήν Ὁρθόδοξη Ἱεραποστολή. Ὁ Μακάριος ἔστειλε τότε στήν Κένυα τόν διευθυντή τοῦ ἀρχιεπισκοπικοῦ του γραφείου, Ἀνδρέα Μιτσίδη, γιά νά μελετήσῃ τίς δυνατότητες καί τίς ἀνάγκες τῆς Ἱεραποστολῆς. Τήν ἴδια περίοδο ζήτησε ἀπό τήν Κυβέρνηση τῆς χώρας καί τόν πρόεδρό της Γιόμο Κενυάτα τήν παραχώρηση κατάλληλου χώρου γιά τήν ἀνέγερση Ἱερατικῆς Σχολῆς, αἴτημα τό ὁποῖο ἔγινε ἀποδεκτό, ὁπότε ἔσπευσε νά ἐνημερώσῃ σχετικά, μέ ἐπιστολή του, τόν Μητροπολίτη Νικόδημο. Τόν παρακάλεσε ἐπίσης νά ἀναβάλῃ γιά μερικές μέρες τήν προγραμματιζόμενη τελετή μαζικῆς βάπτισης Ὁρθοδόξων τῆς περιοχῆς, ὥστε νά συμμετάσχει καί ὁ ἴδιος καί νά πραγματοποιηθεῖ ταυτόχρονα μέ τήν κατάθεση

θεμέλιου λίθου ανέγερσης τῆς Σχολῆς. Μέ δεύτερη ἐπιστολή του ἐνημέρωσε γιά τίς προθέσεις του τόν Πατριάρχη Νικόλαο, ὁ ὁποῖος μέ μεγάλη χαρά πληροφορήθηκε τά τεκταινόμενα.

Στή συνέχεια ὁ Μακάριος κατῆλθε στίς 19 Μαρτίου 1971, συνοδευόμενος ἀπό τόν Χωρεπίσκοπο Κωνσταντίας καί μετέπειτα Ἀρχιεπίσκοπο Κύπρου (1977-2006) Χρυσόστομο Α΄ καί ἄλλους Κύπριους κληρικούς καί λαϊκούς, στήν Κένυα, ὅπου τόν ὑποδέχθηκε ὁ Μητροπολίτης Εἰρηνοπούλεως (1968-1972) Νικόδημος, καί πραγματοποίησε μαζικές βαπτίσεις 5000 περίπου ἰθαγενῶν. Εἶναι ἀξιοσημεῖωτο, ὅτι οἱ βαπτίσεις ἔγιναν παρόντων εἴκοσι περίπου Ἀφρικανῶν κληρικῶν, ἐνδεικτικό τῆς δυναμικῆς τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας, πού μέ τήν ἐνθάρρυνση τοῦ Κυπρίου Ἀρχιεπισκόπου ἀνεμένετο νά γνωρίσει νέες προοπτικές ἀνάπτυξης. Ὁ Μακάριος κατέθεσε ἐπίσης, στίς 22 Μαρτίου 1971, τόν θεμέλιο λίθο γιά τήν ἴδρυση Ἱερατικῆς Σχολῆς στήν πρωτεύουσα τῆς χώρας Ναϊρόμπι, ἡ ἀνάγερση τῆς ὁποίας ὀλοκληρώθηκε μέ δαπάνες τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Κύπρου, τό 1973. Περιλάμβανε αἴθουσες διδασκαλίας καί τελετῶν, βιβλιοθήκη, γραφεῖα, οἰκοτροφεῖο γιά τούς σπουδαστές καί διαμερίσματα γιά τούς καθηγητές. Κοντά σέ αὐτήν κτίστηκαν ἀργότερα, μέ δαπάνες καί πάλιν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Κύπρου, τό Μέγαρο τῆς Μητροπόλεως Εἰρηνοπούλεως, ὁ ναός τοῦ Ἁγίου Μακαρίου καί Τεχνική καί Ἐπαγγελματική Σχολή.

Ὁ Μακάριος παρέμεινε στήν Κένυα γιά τέσσερις ἡμέρες καί ἐνθάρρυνε τήν ἱεραποστολική προσπάθεια. Σέ ὀμιλία του, μετά τήν ἐπιστροφή του ἀπό τήν Ἀφρική, ἐξέφρασε τή βαθύτατη χαρά καί συγκίνησή του ἀπό τίς ὀμαδικές βαπτίσεις καί τήν προσχώρηση στήν Ὁρθοδοξία μέρους τοῦ ντόπιου πληθυσμοῦ. Θεωροῦσε τό γεγονός αὐτό, ὡς ἓνα ἀπό τά πλέον σημαντικά, πού θά ἐνίσχυναν τήν οἰκοδόμηση καί τήν ἐπέκταση τῆς «Ὁρθόδοξης Μαύρης Ἐκκλησίας» στήν Ἀφρικανική ἤ Ηπειρο. Τόνισε δέ τή χαρά του, ἀφοῦ ἀνάμεσα στούς ἀναδόχους τῆς περιλαμβανόταν καί ἡ Ἐκκλησία τῆς Κύπρου, σημειώνοντας ὅτι εἶχαν τεθεῖ πλέον οἱ βάσεις γιά τήν ἀνάπτυξή τῆς καί τήν αὔξηση, σέ μερικά ἑκατομμύρια, ὅπως προέβλεπε, τῶν μελῶν τῆς. Ἐπίσης, ἀναφέρθηκε στή σημασία πού θά εἶχε ἡ ἴδρυση τῆς Ἱερατικῆς Σχολῆς στήν Κένυα γιά τούς Ἀφρικανούς, τούς ὁποίους θά βοηθοῦσε στήν ἀναζήτηση τῆς χριστιανικῆς ἀρετῆς καί ἀγάπης. Ἦταν βέβαιος ὅτι θά λειτουργοῦσε ὡς ἱεραποστολικό κέντρο, οἱ ἀπόφοιτοι τοῦ ὁποίου θά διέδιδαν τόν λόγο τοῦ Κυρίου στήν Ἀφρική καί θά ἐνστάλαζαν τήν παρήγορο χαρά τοῦ Εὐαγγελίου στίς καρδιές τῶν κατοίκων. Γιά τό ἱεραποστολικό του ἔργο, ἡ Σύνοδος τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας ἀνεκήρυξε τόν Μακάριο, τόν Ἰούνιο τοῦ 1974, «Μέγα Εὐεργέτη» καί ἀποφάσισε τήν ὕψωση προτομῆς του στόν αὐλόγυρο τοῦ παλαιοῦ Πατριαρχικοῦ Μεγάρου (Μονή τοῦ Ἁγίου Σάββα).

Ὁ Κύπριος Ἀρχιεπίσκοπος ἐπέδειξε ἔμπρακτο ἐνδιαφέρον γιὰ τὴν Ἱεραποστολή καὶ στὰ χρόνια πού ἀκολούθησαν, ὅπως γιὰ τὴν πορεία τῶν ἐργασιῶν ἀνέγερσης τῆς Σχολῆς. Ἐπισκεπτόταν γιὰ τὸν σκοπὸ αὐτὸ τὴν Κένυα, ὅποτε ἦταν δυνατόν, προγραμματίζοντας μὲ λεπτομέρεια τὰ σχετικὰ μὲ τὴ λειτουργία της, ὅπως τὸν Σεπτέμβριο τοῦ 1972 καὶ τὸν Αὐγούστο τοῦ 1976. Στὴ συνέχεια, στὶς ἀρχές τοῦ 1977, μετὰ ἀπὸ συνεννόηση μὲ τὸν Πατριάρχη Νικόλαο ἀπέστειλε τὸν νῦν Μητροπολίτη Κένυας Μακάριο Τηλλυρίδη, λαϊκὸ τότε, γιὰ νὰ ἀναλάβει τὴ διεύθυνσή της. Ὁ αἰφνίδιος θάνατος τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Μακαρίου, ὅμως, τὸν Αὐγούστο τοῦ 1977, δέν τοῦ ἐπέτρεψε νὰ ὀλοκληρώσει τίς ἐνέργειές του γιὰ τὴ λειτουργία της καὶ νὰ τελέσει τὰ ἐγκαίνια.

Ἡ Ἱερατικὴ Σχολή, πού ὀνομάστηκε «Ἀρχιεπίσκοπος Κύπρου Μακάριος Γ'», πρὸς τιμὴν τοῦ ἱδρυτῆ της, λειτούργησε τελικὰ τὸ 1982, ὕστερα ἀπὸ πρωτοβουλία τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Χρυσοστόμου Α' καὶ μὲ τὴν οἰκονομικὴ στήριξη τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου. Ἐκτοτε, προσφέρει πολύτιμες ὑπηρεσίες στὴν τοπικὴ Ἐκκλησία καὶ ἐνισχύει τὸ ἔργο τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας μὲ νέους κληρικούς, οἱ ὁποῖοι συμβάλλουν στὴ διάδοση καὶ ἐξάπλωση τῆς Ὁρθοδοξίας στὴν Ἀφρική.